

Fig. 1. Højerup. Ydre, set fra Sydøst. Før Klinteskredet 1928.

HØJERUP KIRKE

STEVNS HERRED

I Resens Atlas, fra o. 1670, fortælles, at »i Højerup Kirke ses en Trætavle, der er Erstatning for en Kobbertavle, som i Aaret 1600 blev overført til Hoffet. Herpaa staar denne Indskrift: »Valdemaro quarto regnante et summa cum laude validissimum Holsatorum exercitum, capto comite Nicolao, in Fionia pessundante, hæc ecclesia in extremo Stevonii premontorii littore consecrata est per dominum Henricum Gerhardi f., episcopum Roschildensem, in honorem S. Joh. Baptistæ et S. Clementis Martyris anno domini MCCCLVII feria tertia infra octavam nativitatis beatæ Virginis«. (»Da Valdemar den Fjerde var Konge og med største Berømmelse paa Fyen havde besejret Holstenernes stærke Hær, idet Grev Klaus var taget til Fange, blev denne Kirke paa den yderste Kyst af Stevns' Forbjærg indviet af Hr. Henrik Gertsen, Biskop af Roskilde, til Ære for S. Johannes Døber og S. Clemens Martyr i det Herrens Aar 1357, Tirsdagen efter Jomfru Marias Fødselsdag«) Dagangivelsen betegner den 12. September. Den omtalte, af Valdemar Atterdag vundne Sejr maa være Kampen ved Gamborg, hvor Grev Klaus blev fanget af en dansk Stridsmand, men dog undslap. Dette Slag stod i November 1357, saaledes at Indskriften ikke kan være forfattet ved selve Indvielsen.

Kirken gik d. 21. Okt. 1682 fra Kronen over i Privateje, da den af Christian 5. overdroges til Dronning Charlotte Amalie og af hende lagdes under Gjorslev Gods. Sammen med dette mageskiftedes Kirken 1716 af Prinsesse Sofie Hedevig til hendes Broder, Kong Frederik 4. og forblev i kongeligt Eje indtil 1743, da Christian 6. efter Ryttergodsordningens Ophævelse solgte Gods og Kirke til Chr. Lintrup (adlet Lindencrone). Under Gjorslev forblev Kirken, indtil den overgik til Selveje 1. Jan. 1918.

Allerede inden dette Tidspunkt var imidlertid den gamle Kirke bleven forladt. Efter et Klinteskred ved Stevns Fyr, noget Nord for Kirken, var den lukket Okt. 1905—Feb. 1906, og efter et nyt Klinteskred tæt Syd for Kirken holdtes den sidste Gudstjeneste 9. Feb. 1910. En ny Kirke byggedes 1912 og indviedes 23. Feb. 1913. Den gamle Kirke vedblev ogsaa efter 1913 at være Gjorslevs Ejendom, og Godsejer Fr. Scavenius fredlyste 31. Juli 1917 Bygningen med Inventar under Nationalmuseet og paalagde Gjorslevs fremtidige Ejere Vedligeholdelsespligten, »saalænge Bygningen ikke ved Naturkatastrofer er ødelagt som Bygning«. Om Morgenens d. 16. Marts 1928 fandt imidlertid et nyt Klinteskred Sted, hvorved Koret styrtede ned, medens Skib og Taarn blev staaende uskadt (Fig. 3). Samme Aar iværksattes for en Statsbevilling omfattende Arbejder til Sikring mod yderligere Skred, og efter at dette var sket, ordnedes en Strid om Ejendomsforholdene saaledes, at Selskabet »Højeruplund« 1933 overtog den gamle Kirkebygning som fredlyst Mindesmærke.

Højerup var før 1678 Anneks til Lillehedinge, 1678—1855 til Storehedinge, 1855 blev det selvstændigt Pastorat, fra 1904 forenet med det residerende Kapellani i Storehedinge.

Sagnene om Kirken er blevet landskendte, ikke mindst derved, at de er benyttede af J. L. Heiberg i »Elverhøj«. Et Sagn fortæller, at Kirken blev bygget af en Skipper, der i Havsnød havde lovet at grundlægge en Kirke, og at Kirkens S. Clemensfigur skulde fremstille denne Skipper. Et andet og mere bekendt Sagn gaar ud paa, at Kirken hver Julenat flytter sig et Hanefjed indad i Land og derved undgaar Nedstyrtning. Det er første Gang optegnet hos Resen, omend ikke saa malende udformet som senere².

S. Johannes Døbers og S. Clemens Kirke ligger østligst i det lille Sogn, ved Kanten af den godt 30 m høje Strandklint mod Østersøen, noget Øst for Højerup By og tidligere ret ensomt. *Kirkegaarden*, der er jævn og plan ud til den yderste Klintekant, hegnes paa alle Sider af en *Kridtkvadermur*, hvis ældste Del er Sydmuren, med ydre Støttepiller og med Afdækning af Kridtflager; et endnu kendeligt Dørsted findes Syd for Vaabehuset og ved Siden af det moderne. Vestmuren med Hovedindgang er fornyet omkring 1850, Nordmuren er endnu yngre, og Østmuren først bygget efter det sidste Klinteskred. Før 1928 saas det tydeligt, at den nu nedstyrtede Østmur paa Klintekanten var indflyttet og bygget op til Indersiden af Sydmuren, hvis Østende var afbrudt.

Hanefjed-Sagnet er et poetisk Udtryk for, hvor langsomt Havet i Aarhundredernes Løb har undermineret Klinten. Faren truer fra det nederste af dennes Lag, det bløde Skrivekridt; det overliggende Limstenslag er derimod haardt, og Istidsleret øverst sejt, saaledes at det efter Skred kun langsomt dækker de i Klineranden blottede Grave. Det ældste Billede, i Resens Atlas (Fig. 2), viser, at den østre Kirkemur allerede i 1600'erne var flyttet indefter. Dette stadfæstes af Søkortdirektør Jens Sørensen, som 1709 maalte Længden af Kirkegaardsmuren til 30 Favne (90 Alen)³, medens den søndre Mur 1868 var o. 85 Alen lang. 1776 opgaves Kirkens Afstand fra Klintekanten til o. 16 Alen⁴, og endnu 1892 var dette Maal kun formindsket med 1 Alen. Havet hulede imidlertid ind i Skrivekridtet, og allerede i forrige Aarhundrede

hed det sig, at Indhulingen naaede helt ind under Kirkens Alter. Dette var dog en Overdrivelse. Som Opmaalinger af Klintens Profil (Fig. 3) fra 1892 og 1905 viser, var den da naaet saa langt som ind under Kirkegaardsmuren⁵. I Løbet af de 13 Aar var Indhulingen dog blevet 1 Alen dybere, og i de derefter følgende Aar, da Planer om en Sikring af Klinten blev opgivne ved den nye Kirkes Opførelse⁶, rykkede den et Par Alen videre indad, saaledes at det udhængende Limstenslag til Slut ved Skredet 1928 brast efter en stejl Linje fra Udhulingens dybeste Punkt op under Koret og derved rev denne Bygningsdels Mure løs fra Skibet. (Fig. 8).

Christian 4. befalede 1601, at *Kirkeladen* ved Stevns Klint skulde forsynes med Bjælker, Loft og Skorsten for at kunne huse Fanger, som skulde bryde Sten⁷, men der kendes iøvrigt intet til denne Bygning.

Kirken bestod indtil 1928 af Kor og Skib fra ungotisk Tid og tre sengotiske Udbygninger: Sakristi paa Skibets Nordside, Vaabenhus paa Sydsiden og Taarn.

Den oprindelige Kirke, hvis Orientering er ret korrekt, er en *ungotisk Kridtkvaderbygning* fra o. 1250—1300, sikkert en Del ældre end Indvielsen 1357. Murene er af omhyggeligt glattede Kvadre i o. 10—25 cm høje, regelmæssige Skifter. Af oprindelige Enkeltheder havde det ved Klinteskredet

1928 *nedstyrtede Kor*, hvis svære Hjørnestøttepiller var senere tilføjede eller udvidede, i Østmuren en Gruppe af tre smalle, spidsbuede, smigede Vinduer, det midterste højst; Midtvinduet var o. 160, de andre 132 cm høje. De kun 18 cm brede Lysninger havde Karme af lodretstillede Kridtkvadre og Spidsbuer, der hver var udhugget i en enkelt Kvader. Ved Vinduernes Genaabning 1921 fandtes Rester af umalet, middelalderligt Glas i Rudeform (nu i Nationalmuseet). I Nordmuren sporede et tilmuret, ganske lille, nærmest rundbuet Vindue, hvis Bue dog ikke var muret, men udhugget i de almindelige Kridtkvaderskifter, og som derfor ikke kan tages som Vidnesbyrd om en ældre Kapelbygning paa Stedet⁵. Rummet overdækkedes af et, paa Oversiden kuppelagtigt Kridtstenshvælv, hvilende paa Hjørnepiller med to Skifter høje, karnisprofilerede Kapitæler og spidse Vægbuer. Efter Nedstyrtningen ses endnu de to vestre, mod Triumfmuren byggede Piller og Rester af Hvælvets skarpryggede Ribber, der nederst ender i flade, grove Konsolhoveder. Dette Hvælv

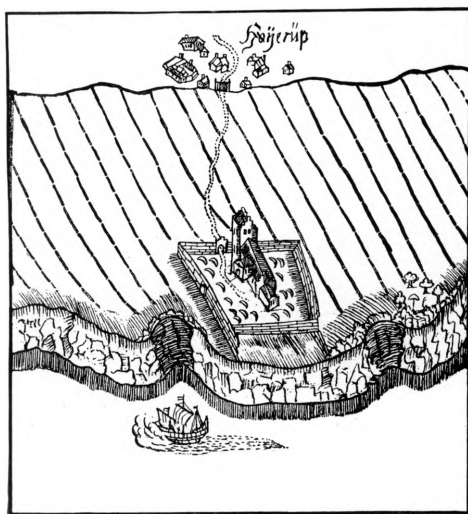

Fig. 2. Højerup. Tegning i Resens Atlas o. 1670.

er ikke oprindeligt i Korbygningen, der samtidig med dets Indbygning er blevet forhøjet fra 2,50 til 3,25 m. Ved Reparationsarbejderne fandtes 1928 Spor efter en rundstavprofileret Korgesims, kendelig ved Aftryk i Triumfgavlens Kalklag, og o. 75 cm derunder saas den oprindelige Murhøjde. Kun under, men ikke over denne havde Kormurene Forbandt med Skibets Triumfgavl, i hvis Hvidtekalklag der var en Linje af det ældste Kortag, som har

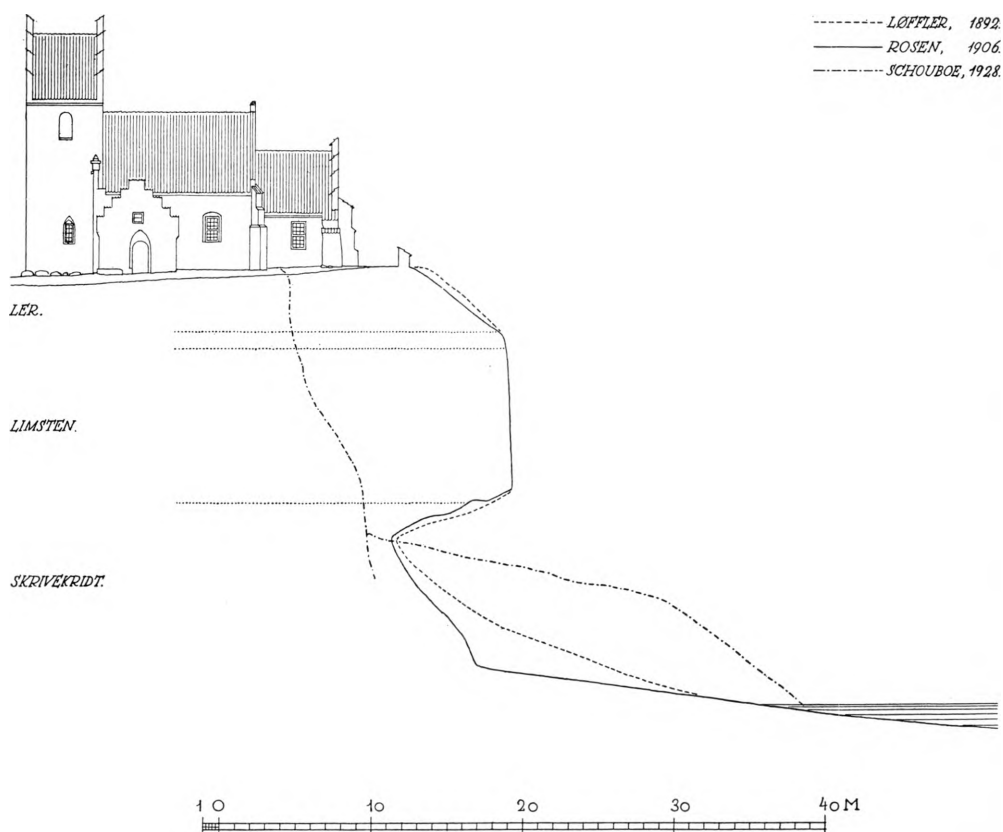

Fig. 3. Højerup. Snit, 1:500, af Klinten med Jordlag og Nedstyrtningslinier (C. G. Schultz 1932).

sluttet sig til den lavere Murhøjde, og hvis Mønning har ligget kun 20 cm over Skjoldbuestikkets Top. Efter al Sandsynlighed er det denne Overhvelvning og Forhøjelse, som har foranlediget Indvielsen 1357.

Det endnu bevarede *Skib*, hvis Murhøjde er o. 5 m, har paa Østhjørnerne skraatstillede, afrappede Støttestiller. I hver Langside er der bevaret et slankt, spidsbuet, smiget Vindue (indre Højde o. 210 cm). De er nu begge lukkede med ydre Tilmuring og sidder paafaldende skævt for hinanden, men der synes ikke at have været flere. Af Dørene er den rundbuede søndre omdannet 1557 (sml. Dørfløj); den tilmurede Norddør er næsten helt ødelagt af et

nyere Vindue. Taggavlne har sikkert oprindelig ligesom nu haft glatte Kamme, af hvis Fod- og Toptinder kun Vestgavlens ene Fodtinde, Nord for Taarnet, er bevaret i gammel Stand, kronet af en lav, ottesidet, med en lille Skive afsluttet Spirtop over den slanke Firkant (Fig. 5). Paa Vestgavlens søndre Del er senere snittet et plumpt Hovede i Relief. Sammen med Østgavlen staar endnu den spidse Triumfbue, med skraafasede Kragbaand. Der har aldrig i Skibet været indbygget Hvælv, og Loftsbjælkerne er sikkert de oprindelige, ligesom Tagværket, der er saare dristigt konstrueret. Paa Bjælkehovederne, som naar o. 30 cm udenfor Murene, er Spærene fastnaglede, uden at der iøvrigt

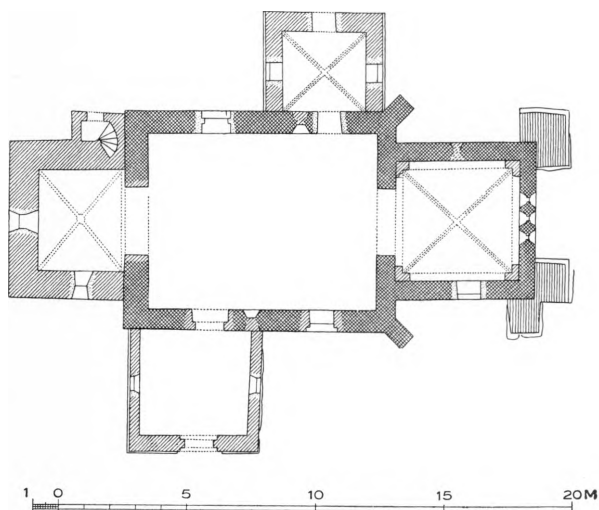

Fig. 4. Højerup. Plan. 1:300. Maalt af Helge Holm 1915
(C. G. Schultz 1932).

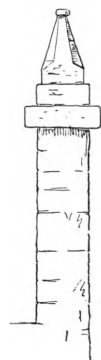

Fig. 5. Fodtinde paa Skibets Vestgavl. 1: 50. Efter J. B. Løffler.

har været andre Tømmerforbindelser end to Sæt Hanebaand. Først senere (o. 1500—50) er der under de nedre Spær indskudt to Dragere, støttede af Stolper, som hviler paa Bjælkerne, og hvis krumvoksede Træ har opadrettede Skraabaand. Dragerværket har Huljærns Stregnumre, men det oprindelige Tagtømmer, som ogsaa er forstærket med Fyrretømmer, er unummereret.

Sengotiske Tilbygninger, overvejende af Kridtkvadre, der i Modsætning til den oprindelige Kirkes Materiale er behandlet med Riffelhugning i lige Linjer eller Zigzag.

Sakristiet paa Skibets Nordside, hvis Tag lukker for det gamle Nordvindue, er sikkert fra 1400'erne. Sidemurene har høj Skraakantsokkel og Gesimsprofil med to Hulstave over hinanden. Disse Led mangler alle paa den glatte Nordmur, hvis Taggavl krones af Kamme med Fodtinder og Toptinde; under den sidstnævnte sidder et Menneskehoved, ubehjælpomt snittet i Kridtsten. Rummet, hvis Aabninger alle er omdannede eller ændrede, dækkes af et Hvælv

med spinkle, femsidede Ribber af Kridtsten, hvilende paa plumpe, menneskehovedformede Konsoller.

Maaske har *Kirkens Vestgavl* fra første Færd haft en Støttestøtte, hvoraf der er levnet en i Sydøsthjørnet af Taarnets Mellemstokværk synlig Stump Murkærne med kridtkvaderklædt Nordside, 80 cm fra Hjørnet. Det nuværende *Taarn* er rejst omkring 1500. Taarnbuen, der efterligner Korbuens Form, har Stik af Munkesten. Taarnrummet, hvis to spidsbuede Vinduer er svagt smigede, overdækkes af et Hvælv med Halvstensribber og Toprude. Trappehusets

Fig. 6. Højerup. Ydre, set fra Nord, før Klinteskredet.

M.M. 1910

Vindeltrappe er helt af Kridtkvadere. Mellemstokværket er uden Vinduer; Klokkestokværkets Gladhuller har fladbuede Munkestensstik, de bæltmurede, nu ukalkede Gavle syv Kamtakker og Højblændinger, af hvilke de fleste er spidsbuede, kun to paa hver Gavl vandret afsluttede. Paa Mellemstokværkets Østvæg er i en Kvader (Fig. 7) klart og skarpt skaaret 1520 over et Bomærke med Bogstaverne A G, det ældste af de talrige, i Kirkemurene ridsede Navnetræk og Aarstal.

Korets Taggavl havde ganske lignende Former som Taarnet og var sikkert samtidig med dette. Sengotiske er ogsaa Skibets Sydvindue, Syddør og *Vaabenhuset*, der overvejende er af Munkesten, men bæltmuret med Kridtkvadere. Dets Syddør har Rundbue under spidsbuet Spejl, dets glatte Gavle ni Kamtakker med rundstavprofilerede Kridtstensbryn.

Den bevarede Del af Kirken staar kalket og teglhængt. Paa Kamtakkerne ligger delvis Munketegl. Endnu 1758 var Taarn og Kirke »belagt med de gammeldags hule Tagsten og stærk Kalk, saa at, i hvor højt den ligger over Klinten, og ganske nær paa Østersøen, er det rart, at en Sten alfalder«. Vinduerne har Trækarme fra 1800'erne. 1663 indsattes Vinduer, som den »gode Frue paa

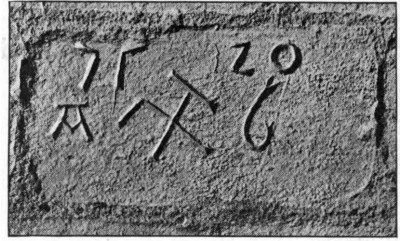
Tottrup gav« (Rgsk.)*. I det Indre er Skibets Loft nymodens gipset og Gulvet lagt med Kridtkvadre. Ved de 1928—29 af Staten bekostede *Sikringsarbejder* (Ingeniør Chr. N. Schouboe, Arkitekt O. Langballe) rejstes der foran Klintens øverste, svage Lerlag en med Kridtkvadre beklædt Betonmur, der forankredes med tre store Jernankre under Bygningen indtil Vest for Taarnet, og Skredmasserne ved Klintefoden omgaves af en Stenkastning til Værn mod Bølgeslag og Strøm. Skibets Triumfbue lukkedes med en indbygget Mur, hvorigennem en Dør fører ud til en Udsigtsplads over Støttemuren.

Bygningsindskriften, der efter Kobbertavlens Fjernelse var malet paa en Trætavle, blev renoveret o. 1720⁸. Den blev fjærnet o. 1850 og erstattet af en malet Zinktavle, der nu ogsaa er forsvundet. 1922 bekostede Godsejer Fr. Scavenius en ny Tavle med skaaren Indskrift, der er ophængt i Kirken 1933.

KALKMALERIER

Ved en 1928 paabegyndt Undersøgelse, som paa Grund af Kirkens tvivlsomme Ejendomsforhold endnu ikke har kunnet fuldendes, er der paa Skibets Vægge afdækket Kalkmalerier fra Indvielsestiden 1357 med talrige Figurscener i mindst to Rækker over hinanden. I øverste Række, lige under

Loftet, ses paa Triumfvæggens nordre Del Barnemordet i Betlehem; nærmest Hjørnet staar Herodes, som en slank Adelsmand i snæver, kort Dragt med

V. H. 1932

Fig. 7. Højerup. Kridtkvader med Bø-mærke 1520.

V. H. 1928

Fig. 8. Højerup. Kirken umiddelbart efter Klinteskredet.

* Fru Edel Rosenkrantz til Totterupholm (nu Rosendal) i Fakse Sogn.

Bælte om Hofterne. Paa den søndre Del er der, ligeledes i øverste Række, et Par større Apostelskikkelser, den sydligste S. Peder med Nøglen. Østligst paa Nordvæggen S. Jørgen til Hest, i Kamp med Dragen, og umiddelbart vest derfor en anden Drage. I nedre Række vestligst Abraham, som ofrer Isak, midt paa Væggen en stor, tronende, endnu ubestemmelig Skikkelse, og nærmest vest for Vinduet i mindre Format Hellig Olaf, staaende med sin Økse, der har kort, lige Skaft. Tegningen er elegant, men uden mange Detailler. Rødt er den dominerende Farve, ledsaget af lyserødt (Legemsfarve), gult og lidt grønt.

Fig. 9. Højerup. Indre, set mod Øst. Før Klinteskredet.

Hude 1904

O. 1500 er der i Taarnbuen malet en grov Karvesnitstjerne og derover et lille Bomærke. Fra o. 1600 stammer Rester af gule og røde Akantusranker, der er fremkomne baade i Korbuen og i Taarnbuen.

INVENTAR

†*Alterbord* (ødelagt 1928) var muret umiddelbart op ad Korets Østvæg, af Kridtkvadere med skraakantet Gesims paa de øverste Sten. Murværket, der var afhugget i Nord og Syd, var o. 130 cm bredt, 112 cm dybt, og havde paa Forsiden i Kridtstenene og Hvidtelagene indridsede Linier, der dannede en Inddeling i o. 15×15 cm store Kvadrater og sikkert angav Grundlinierne

i en kalkmalet Dekoration, hvis Farver næsten helt var forsvundne. I Syd-siden var der en Rest af en 2 Skifter høj, kun 20 cm dyb Niche med smiget Østvange og vandret Bund og Loft. Omtrent midt i Bordets Overside fandtes et tomt Hul til en Altergrav, 14 × 27 cm, i hvis løse Fyld der laa en Relikvie-kapsel, 6,5 cm lang, sammenfoldet af et Stykke Bly og indeholdende næsten helt hensmuldret Lærred svøbt om noget ukendeligt Stof. *Alterbordspanel* fra o. 1600, med tre Arkadefelter mellem kannellerede toskanske Pilastre. Nu i Taarnrummet.

Altartavle (Fig. 9) fra 1599, hvoraf en Del Rester er bevarede. Det landligt naive Snedkerarbejde havde Storstykke, som var tredelt med plumpe korintiske Midtsøjler og flade, joniske Yderpilastre, og Vinger med fladsnittet Kasetteværk. Farver og malede Indskrifter var fornyede i 1880'erne. I Fodstykket fandtes en latinsk Indskrift (Ap. G. 10), i Sidefelterne og Topstykket samt paa Storgesimsen lignende latinske Skriftsteder. Paa Topgesimsen »Anno Domini 1599«, paa Topornamentet Kongens Navnetræk, samt RFP og C 4 R D (Rex Daniæ). Paa Storvingerne var malet Adelsvaaben med Bogstaver henvisende til Christian Holck, Lensmand paa Tryggevælde 1598—1601, og Fru Karen Krabbe. I Storfeltet var indsat et Maleri, »Jesu Forklarelse paa Bjerget«, sign. Aug. Thomsen 1864. Billedet og de efter Skredet opsamlede Brudstykker af Træværket er opsat i Taarnrummet.

Altarsølv. Kalk, kbh. Prøvesølv, R. Dahl 1868. Overført til den nye Kirke.

†*Altærtøj* »med Galluner« samt ny Kalk og Disk var givet af Etatsraad Lindencrone⁹. Et ældre Alterklæde, nævnt 1755, bar Charlotte Amalies Forbogstaver og Aarstallet 1706.

Alterstager, gotiske, 38,5 cm høje, med treringet Cylinderskaft, hvis Profiler er rundede, og tre Ben. Under Foden Støbermærke. Overført til den nye Kirke (Sml. Oversigt. Metalarbejder).

†*Røgelsekar* (Kobber-Ildkar), nævnt 1716.

†*Krucifiks*. Over Koret stod 1755 et stort Trækrucifiks, derunder Johannes III, 16.

Døbefont af Træ, nymodens, formet som en Cylinder. I Inventariet 1716 nævnes en Træfont. 1758 siges, at »paa det Træværk, som er omkring Fon-

S. B. 1929

Fig. 10. Højerup. S. Clemens
Altarskab og Mariafigur.

ten, har staaet en Inscription, men er ved Fugtighed og Tidens Længde bleven ulæselig«. *Fad*, moderne Galvano som i Magleby.

Alterskab (Fig. 10), opstillet i Skibets Nordvindue, med Figur af Kirkens ene Værnehelgen S. Clemens, fra 1300'erne. Skabet hviler paa et Fodstykke, i hvis Underside der er indridset et Nitavlsplil, og krones af et Gesimsbrædt med Tinder og Vigskaar. Til et foran Skabet nedhængende udtunget Brædt med tre Buer har de to, nu forsvundne Fløjdøre sluttet sig. I Skabet sidder en Bispefigur, 70 cm høj, i frontal Stilling med højre Arm løftet velsignende. Attributtet, et Anker i venstre Haand, er nu forsvundet, men omtales af Resen og i 1755, da Figuren sagdes at være forgyldt. Over Skabet er opstillet en *Mariafigur*, 85 cm høj, fra o. 1400—50. Hun holder det paaklædte Barn paa venstre Haand. Begge Figurer er overmalede i 1800'erne.

Prædikestol fra 1605, af Tryggevælde-Type, med Snitværk af Engelbert Chastensen (Fig. 9). I Postamentfelterne er malet: »Anno 1605 den Tid Ditløff Holck Høveds Mand var paa Tryggevelde blev denne Prædikestoel giort paa Kirkens Bekostning«, samt paasatte, skaarne Plader med Lensmanden Ditlev Holcks og Fru Margrethe Krabbes Vaaben og Forbogstaver. Storfelterne har Kasetteværksarkader med profilsvungne Pilastre. De stive Hjørnefigurer, der staar foran tungede Ornamenter, forestiller Evangelisterne (Lucas langskægget) og Paulus; Navnene staar med Reliefversaler paa Postamenterne. Af den samtidige Lydhimmels Topkartoucher er kun een bevaret, med C 4 under aaben Krone og RFP. Den brogede Staffering og Indskrifterne er opmalet i 1800'erne. I Storfelterne har der været malede Indskrifter. Paa Prædikestolen stod (1755): »Anno 1706 haver hendes Majestæt Dronning Charlotte Amalie ladet denne Kirke paany male og staffere«.

Stolestaderne er nye. 1755 skal der have været Stolestader fra Ditlev Holcks Tid 1605, og i Koret over Degnestolen stod med gammel Munkestil: »Verbum domini manet in æternum Anno 1550«¹⁰.

Dørfløj mellem Vaabenhus og Skib fra 1557, af den yngre sengotiske Køgemester (Fig. 11). Aarstallet er skaaret i det runde Bueslag sammen med to Bomærker, ledsaget af Bogstaverne OI og BA. Buefeltet, der deles ved en rankeflettet Midtsøjle, fyldes af Snitværk i gennembrudt Arbejde: to Drager, hvis Haler, Horn og Vinger er opløste i gotisk Rankeværk. Af Firkantfelterne har de tre øverste Foldeværk, rullet om Pile og med indridsede Bølgelinjeborter, de øvrige Cirkler med Rosetter eller Skjolde, hvori Christi Hjerter, Hænder og Fødder. Hvor Feltet med Frelserens højre Haand skulde være, er indsat et nyere malet Felt, og paa Ramstykket er malet: »1704 er dette Stykke af Torden udslaget«. Præsteindberetningen 1755 fortæller, at Lynet slog ned nær ved Prædikestolen, hvor Muren endnu ses at være revnet, og fôr ud gennem Kirkedørene.

*Skibsmode*l, uden Indskrift, fra o. 1850, er overført til den nye Kirke.

Klokker, overførte til den nye Kirke. 1) »H: Svend Matsson Lemvig: Kerge Werg Niels Franszen oc Christen Perszen« og under Randlisten: »Aus dem Feur bin ich geflossen, Felix Fuchs hat mich gossen Anno 1635«. Tvm. 67 cm.

2) Mellem Akanthusblad-række og barokt Ranke-ornament: »Gloria in excelsis deo me fecit Friederich Holtzmann Hafniæ 1723«.

Tvm. 90 cm.

En Klokke afleveredes i Skat 1528. 1663 hang der kun en Klokke i Taarnet, men en liden i et brøstfældigt Trætaarn paa Byens Gade. Dette Klokkeværk blev 1725—26 fornyet og fik nu Plads paa den vestre Side af Skolen. Ifølge Præsteindberetningen 1755 ringedes der med Gadeklokken (den 1635 støbte) anden Gang, naar Præsten kom til Byen. »Et Stykke af denne Klokke siges at være afslagen af de Svenske, da de var her sidst i Landet«.

Ved Gravninger af Render til de store Jordankre under Kirken fandtes Juni 1928 en *middelalderlig Grav*¹¹, o. 70 cm under Jorden i Sakristiet. Selve den o. 150 cm lange Grav, der var gravet i det haarde Ler, havde rundet Hovedleje og bredt Skulderparti (o. 45 cm) og smalnede mod Fodenden. Som Laag tjente et Par lidet behandlede Kridtflager.

Fig. 11. Højerup. Dørfløj fra 1557.

Hude 1904

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1661—71 (RA), 1718—43 (LA). Inventarium 1716 i Overleveringsforretning over Gjorslev (RA). — Kaldsbog for Storehedinge 1829—45 (LA). Kaldsbog 1856 f., Kirkesynsbog 1862 f. (ved Embedet). — Præsteindberetninger 1755 (NM), 1758

(LA). — Museumsindberetninger af J. B. Löffler 1892 og C. A. Jensen 1915. Revideret af C. A. J. og V. H. 1932. — Høyens Notebog (1831) XI, 38 (NM).

Weinwich: Hist. Efterretninger om Stevns Hrd. 1776. S. 63—65; samme: Beskrivelse over Stevns Hrd. 1798. S. 134—37. — V. Koch i Arkitekten 1896—97, 2 og Vilh. Clausen i Arkitekten XIII, 1910—11, 341. — Marius C. Skar: Stevns Klint og Højerup Kirke. Storehedinge 1929. — Otto Langballe: Højerup Kirke. Præstø Amts Aarbog 1932, 107—111.

¹ Resen I, 36. Sml. Marmora Danica I, 198. D. A. III, 90; VI, 384. H. F. VIII, 418. Weinwich. S. 65. — Aarstallet paa Tavlen gengives ogsaa som MCCCLVIII (1358), første Gang i Dänische Bibliothec 1738. II, 44. Allerede Suhm, Historie af Danmark XIII, 350, har undret sig over Indskriftens Kronologi. ² J. M. Thiele: Danmarks Folkesagn I, 203. ³ Jens Sørensens Opmaalingsbøger (Søkortarkivet). ⁴ Weinwich S. 63, 73. ⁵ Opmaalt af J. B. Løffler 1892 (NM) og M. Borch 1905 (Arkitekten XIII, 1910—11, 342). ⁶ Arkitekten XII (1909—10), 314. ⁷ Kanc. Brevb. 1601 8. Maj.

⁸ Beskrivelse af Højerup 1727. Indlagt i Langebeks Ekscerpter 4to, Nr. 40 (KB).

⁹ D. A. VI, 384. ¹⁰ Weinwich. ¹¹ Opmaaling og Beretning af O. Langballe 1928 (NM).

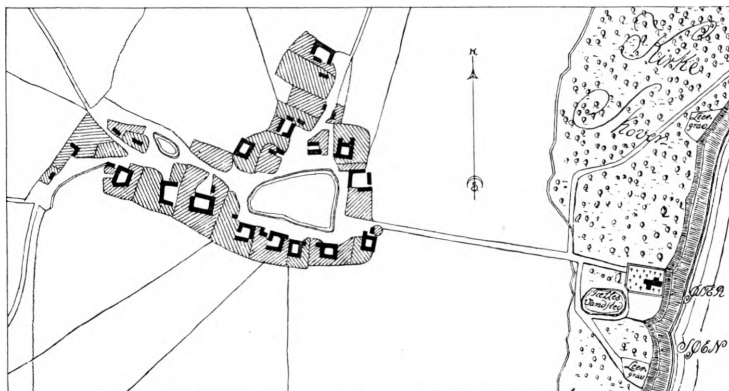

Fig. 12. Højerup 1795.